

42 Наукові Читання імені О.О. Богомольця

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

DOI: <https://doi.org/10.32345/conf.2021/NMU/Kyiv> УДК 61:378.4(062)

Редакційна колегія:

проф. Панова Т.І., проф. Зяблицев С.В., доц. Ушко Я.А., доц. Анцупова
В.В.

Реєстрація в УкрМедПатентІнформ: No 202 від 24.12.2020 Реєстрація в
УкрІНТЕІ: No 898 від 30.12.2020

42 Наукові читання імені О.О. Богомольця: матеріали науково-практичної
конференції з міжнародною участю, присвяченій 140-річчю з дня
народження академіка О.О. Богомольця (24 травня 2021 р.) – Київ, НМУ
імені О.О. Богомольця. – 140 с.

Для широкого кола наукових та практичних працівників медицини

Місце проведення конференції:

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, кафедра
патологічної фізіології 03057, м. Київ, пр. Перемоги 34, фізико-хімічний корпус
НМУ

© НМУ імені О.О. Богомольця,

2021

Збірка містить матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «42 Наукові читання імені О.О. Богомольця». В матеріалах Конференції розглянуто сучасні проблеми теоретичної та практичної медицини в аспекті «Науковий спадок академіка О.О. Богомольця та його розвиток на сучасному етапі» – роль сполучної тканини у захисній, пластичній, трофічній функціях організму та у патогенезі захворювань; роль спадковості та конституції в патогенезі захворювань; молекулярно-генетичні дослідження у вивченні патогенезу захворювань; механізми регуляції гомеостазу; вчення про реактивність, імунітет та алергію; стимуляція захисних сил організму; ендокринна регуляція та її порушення; порушення обміну речовин; взаємодія пухлини та організму; питання гематології та переливання крові; досягнення сучасної геронтології; добуток сучасної мікробіології та епідеміології; питання клінічної

фізіології; експериментальна біологія та патологія, моделі патологічних станів, експериментальна терапія; історичні екскурси у розвиток і добутки української школи фізіології та патологічної фізіології; актуальні проблеми викладання патофізіології та досвід дистанційного викладання

Сайт: <http://ir.library.nmu.com/handle/123456789/2337> E-mail: bogomolets2021@gmail.com

За достовірність інформації в публікаціях відповідальність несуть автори тез. При передруку посилання обов'язкове.

Розміщене в Інтернет 24.05.2021

24 травня 2021 р., Київ

УДК 615.371

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

Маліновська Н.М., Дорощук С.М., Гайдай О.С.

АЛЕРГІЧНІ РЕАКЦІЇ НА ВАКЦИНИ

Актуальність. Застосування вакцин в рамках Національного календаря профілактичних щеплень рятує життя 3 млн. дітей, а запровадження нових вакцин запобігає ще 8 млн. летальних випадків. Досить часто вакцинація може ускладнюватися алергічною реакцією на компоненти вакцини (особливо у дітей з алергією на курячий білок) або викликати загострення алергічного захворювання. При цьому не слід плутати алергічні прояви з нормальною реакцією організму на вакцинацію. Цілком нормально, якщо на місці введення вакцини з'являться почервоніння і невеликий набряк діаметром до 8 см. Також можливе невелике підвищення температури, стомлюваність, сонливість, але всі ці реакції тривають не більше трьох-п'яти днів (Пашков В.М., 2018).

Ціль: аналітичний огляд сучасної наукової літератури щодо алергічних реакцій на вакцини. **Результати.** Всі алергічні реакції можна класифікувати на негайні, опосередковані IgE, і уповільнені, не опосередковані IgE. Прояви негайних реакцій (IgE-опосередкованих) аналогічні таким при контакті з іншими алергенами. З боку шкіри це почервоніння, свербіж, кропив'янка, набряк, з боку респіраторного тракту – закладеність носа, відчуття чужорідного тіла в горлі, задуха, кашель,

свистяче дихання, задишка, з боку серцево-судинної системи – слабкість, непритомність, тахікардія, гіпотензія.

Реакції уповільненого типу (не IgE-опосередковані), в свою чергу, поділяються на типові, які не залучають імунну систему (лихоманка, місцеві реакції), і нетипові з імунологічним компонентом (сироваткова хвороба, поліартрит, вузлувата еритема). Алергічні реакції можуть розвиватися як на сам інфекційний агент вакцини, так і на її окремі компоненти – яєчний і молочний білок, желатин, дріжджі, консерванти, антимікробні агенти, латекс. Особливо уважно потрібно спостерігати за реакцією маленьких дітей, тому що вони не здатні чітко описати власні відчуття. Для прикладу, алергічні реакції на компоненти вакцин від коронавірусу можуть призвести до кропив'янки, набряку, непритомності та анафілактичного шоку. Для діагностики алергії на компоненти вакцини, перш за все, необхідно ретельно вивчити анамнез пацієнта, врахувати реакції на попередні прийоми препаратів. Дуже часто гостра алергічна реакція проявляється не пізніше 15-20 хвилин після введення ін'єкції. При нашкірному введенні живої сухої чумної вакцини можуть спостерігатися такі місцеві алергічні реакції: гіперемія, набряк, везикулярне висипання по ходу насічок, лімфаденоїти, регіональні лімфаденіти, підвищення температури тіла до 37,5 °C і вище, головний біль. При підшкірному введенні живої сухої чумної вакцини можуть спостерігатися такі алергічні реакції, як гіперемія, набряк, болючість у місці введення, збільшення регіональних лімфовузлів, нездужання, головний біль, підвищення температури тіла до 38,5 °C і вище, нудота (Медуницін Н.В., 2012).

При використанні туляремійної вакцини можуть виникати такі алергічні реакції, як помірна гіперемія, інфільтрат шкіри до 15 мм, нездужання, головний біль, підвищення температури тіла до 38 °C і вище, збільшення регіональних лімфатичних вузлів. Використання антирабічної вакцини (імуноглобулін) може викликати гіперемію, незначний набряк, почервоніння та свербіння шкіри, збільшення регіональних лімфатичних вузлів, головний біль, підвищення температури тіла, слабкість. Жива вакцина СТІ проти сибірки може викликати такі місцеві алергічні реакції: гіперемія, інфільтрат та легкий набряк шкіри з наступним утворенням жовтої плівочки по ходу скарифікації, головний біль, підвищення температури тіла до 38,5 °C.

Висновки. Встановлено, що проблема з вакцинацією – соціальна. Внаслідок діяльності суспільного руху антивакцинаторів, ВООЗ назвала «недовіру до вакцин» однією з десяти основних проблем охорони здоров'я в світі, над якими організація буде працювати у 2021 р.

Ключові слова: вакцини, алергічні прояви